

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 24. oktobar 2022.godine

RTS- Direktorka "Batuta": Protiv sezonskog gripa vakcinisano oko 150 hiljada ljudi

BLIC- KORONA ODNELA JOŠ 10 ŽIVOTA Manje od hiljadu zaraženih, 36 osoba na respiratoru

RTV- U toku više od 200 studija ispitivanja lekova u Evropskoj uniji, najviše za one u onkologiji

POLITIKA- Pacijentkinje vape za boljim prostorom za hemioterapiju

Direktorka "Batuta": Protiv sezonskog gripa vakcinisano oko 150 hiljada ljudi

Direktorka Instituta "Batut" doktorka Verica Jovanović izjavila je za RTS da u Srbiji ima dovoljno vakcina za imunizaciju protiv sezonskog gripa. Navela je da za tri nedelje vakcinisano oko 150 hiljada ljudi.

Doktorka Verica Jovanović izjavila je za RTS da je za tri nedelje vakcinisano oko 148 hiljada ljudi protiv sezonskog gripa, kao i da vakcina ima dovoljno.

"Treba da se vakcinišu osobe koje imaju hronične bolesti, starije od 65 godina bez hroničnih bolesti, trudnice, osobe u gerontološki centrima, zdravstveni radnici...", preporučuje Jovanovićeva.

Imamo dve vrste vakcina protiv gripa: trovalentnu – Torlakovu i četvorovalentnu – Sanofijevu. Jovanovićeva kaže da je ove godine nabavljeno ukupno oko 400 hiljada doza.

Govoreći koronavirusu u Srbiji, Jovanović kaže da je epidemijska situacija dobra, da pada broj novozaraženih, ali preporučuje imunizaciju. Ističe i da su simptomi koronavirusa sada blaži, kao i da je kraći oporavak.

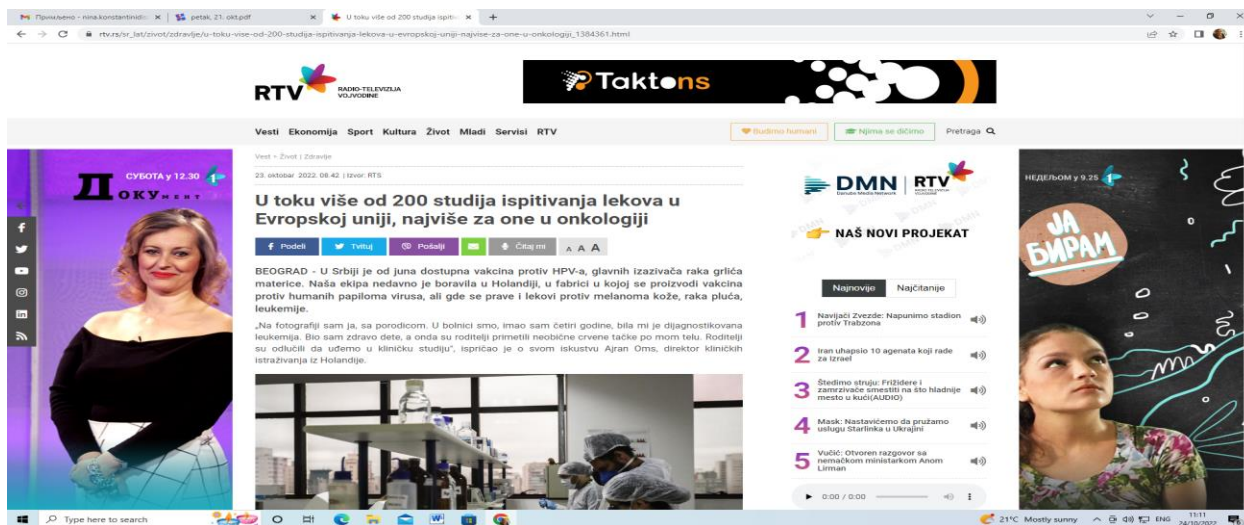
KORONA ODNELA JOŠ 10 ŽIVOTA Manje od hiljadu zaraženih, 36 osoba na respiratoru

U Srbiji su u poslednja 24 sata registrovana 625 slučaja korona virusa, među 5.310 testiranih osoba.

Od posledica infekcije preminulo je još deset osoba, dok se na respiratoru nalazi je 36 osoba.

Svetska zdravstvena organizacija saopštila je ranije da korona ostaje pretnja na globalnom nivou gotovo tri godine nakon što se pojavila pandemija.

SZO je saopštila da sve države treba i dalje da pomno prate situaciju u vezi sa koronom i da promovišu da najosetljivije grupe stanovništva treba da budu vakcinisane.

U toku više od 200 studija ispitivanja lekova u Evropskoj uniji, najviše za one u onkologiji

BEOGRAD - U Srbiji je od juna dostupna vakcina protiv HPV-a, glavnih izazivača raka grlića materice. Naša ekipa nedavno je boravila u Holandiji, u fabrici u kojoj se proizvodi vakcina protiv humanih papiloma virusa, ali gde se prave i lekovi protiv melanoma kože, raka pluća, leukemije.

„Na fotografiji sam ja, sa porodicom. U bolnici smo, imao sam četiri godine, bila mi je dijagnostikovana leukemija. Bio sam zdravo dete, a onda su roditelji primetili neobične crvene tačke po mom telu. Roditelji su odlučili da uđemo u kliničku studiju“, ispričao je o svom iskustvu Ajran Oms, direktor kliničkih istraživanja iz Holandije.

Svoju bitku je dobio, a borbu protiv raka za druge pacijente je nastavio u farmaceustkoj industriji.

Od pronalaska, do upotrebe novih lekova i vakcina, važna karika u tom lancu su i kliničke studije. One su put kojim nauka i novi lek dolazi do pacijenata.

„U ovom trenutku sprovodi se više od 200 studija ispitivanja u Evropskoj uniji. Najviše za lekove u onkologiji, za infektivne bolesti, za dijabetes, za kardiovaskularne bolesti. Više od 20.000 ljudi učestvuje u studijama, a istraživanja nekada traju mesec dana, a nekada više od deset godina. Cilj je bezbedan i efikasan lek“, ističe Laura Laučini, regionalna direktora za kliničke studije MSD.

„Bio sam nedavno u Srbiji, razgovarao sa vašom premijerkom i čelnim ljudima u zdravstvu. Impresionirala me je njihova vizija razvoja zdravstvenog sistema. Od uvođenja inovacija, reforme, preko investiranja u infrastrukturu, u nove bolnice, opremu, ljude, lekove. Vi ste jedna od prvih zemalja koja je

nabavila naš lek protiv kovida, i prva zemlja koja je dobila našu vakcinu protiv humanih papiloma virusa", kaže Siril Šiver, predsednik MSD kompanije za Evropu i Kanadu.

Proizvodi se u fabrici u holandskom gradu Harlemu. Odatle vakcine odlaze širom sveta. U proceduri, od proizvodnje i distribucije do čuvanja, i upotrebe, ne sme da bude ni najmanje greške.

Od sredine juna u Srbiji je dostupna devetovalentna vakcina protiv humanih papiloma virusa, uzročnika i raka grlića materice.

„Prošle nedelje sam bio sa prijateljicom, rekla mi je da joj je potvrđen rak grlića materice. Ona je mojih godina, mi nismo bili vakcinisani u mladosti. Tih dana sam posetio i Švedsku. Tamo je u ovom trenutku vakcinisano 95 odsto dečaka i devojčica. Oni su odlučili da prošire program, i vakcinišu i populaciju od 18 do 27 godina. Imamo vakcinu koja može da spreči pojavu raka", dodao je Šiver.

U Srbiji je do sada dato oko 12.000 doza vakcine protiv humanog papiloma virusa. Besplatna je za dečake i devojčice od devet do 19 godina. Štiti od devet najčešćih i najopasnijih HP virusa, odgovornih za mnoge i maligne i benigne bolesti.

ПОЛИТИКА

Pacijentkinje vape za boljim prostorom za hemioterapiju

U ovoj ustanovi se dnevno operiše oko 20 pacijenata zbog različitih maligniteta, oko 350 bolesnika dolazi na terapiju zračenjem, a citostatike primi oko 250 obolelih

Da bi se pacijentkinje sa karcinomima dojke lečile u humanijim uslovima, neophodno je hitno proširenje i izgradnja nove zgrade Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije. Velike gužve svakodnevna su pojava u čekaonicama ove ustanove, a neophodne su i nove prostorije za davanje hemioterapije, više operacionih sala i sobe za pacijente sa manje kreveta. Ovde gravitiraju žene sa rakom dojke iz cele Srbije.

Kako ističe za „Politiku” asistent dr Milan Žegarac, šef Odeljenja hirurgije za rak dojke u ovom institutu, nedostaje im veći prostor zbog ogromnog priliva pacijenata i fale im medicinske sestre, ali uprkos svemu uspevaju da se izbore sa svim nedaćama.

Do sada popisano 5,3 miliona građana Srbije

– Non-stop se radi. Veliki problem je što nemamo adekvatan prostor gde pacijentkinje sa rakom dojke dolaze na hemioterapiju. Žene dolaze na terapije u dve smene, a zračenje se organizuje u tri smene. Mi smo dobili dosta novih aparata, što je odlično, ali i pored toga moramo da radimo u tri smene. Neke žene primaju hemioterapiju, zaštitnu ili adjuvantnu terapiju pre zahvata, ali većina je dobija posle operacije. To sprovodimo kroz Dnevnu bolnicu, ali to nije dovoljno. One moraju da dobiju terapiju u propisanom roku. A mnogo ih ima. Zato bi nam značilo da imamo veći prostor za njih. Republički fond za zdravstveno osiguranje je obezbedio i novu, inovativnu terapiju, pa nam je i za to potreban novi prostor – pojašnjava dr Žegarac.

Naš sagovornik objašnjava da sve dostupne terapije koriste u lečenju karcinoma dojke, a u zavisnosti od stadijuma bolesti primenjuje se onaj vid lečenja koji je najbolji za svakog pacijenata individualno. To znači da ne postoji uopštena terapija za sve, već da je ona individualizovana. Ranije su sve žene sa karcinomom dojke odmah išle na operaciju, a sada se prvo radi biopsija da bi se videlo o kojoj vrsti raka je reč.

– Nekada pacijentkinja prvo treba da dobije hemioterapiju, pa da ide na operaciju, a kod, na primer, hormonski zavisnih tumora najpre sledi intervencija. Dosta se promenio način lečenja. Osnovali smo Dnevnu bolnicu za operacije karcinoma dojke. To znači da se operacije tumora na dojci sada više rade u okviru ove bolnice, što znači da se maltene istog dana operišu i idu na kućno lečenje. To je pogotovo slučaj sa takozvanim poštudnim operacijama, koje podrazumevaju da se odstrani tumor, da se sačuva dojka, da se provere limfni čvorovi. I pacijentkinje kod kojih se čitave dojke odstranjuju leče se dan ili dva u bolnici. Takva praksa se odavno primenjuje u svetu. Treba napomenuti da sprovodimo i intervencije prilikom kojih se u istom aktu radi operacija tumora i rekonstrukcija dojki, u saradnji sa plastičnim hirurzima. Bitno je da osim hirurga u lečenje žene sa rakom dojke bude uključen i medikalni onkolog, radioterapeut, radiodijagnostičar i specijalista nuklearne medicine. To je skup različitih lekara koji čine konzilijum. Svaka odluka koja se donosi u lečenju pacijenata mora da bude konzilijarna – pojašnjava naš sagovornik.

Danas natprosečno toplo, do 29 stepeni

Dnevno se u Institutu za onkologiju i radiologiju operiše oko 20 pacijenata zbog različitih maligniteta. U svakom trenutku na prvom spratu rade po dve hirurške i dve ginekološke ambulante i previjalište, gde se svakodnevno primi oko 150 pacijenata, a u prizemlju još šest ambulanti. Stvaraju se gužve po čekaonicama, a pacijenti moraju da dolaze sa pratnjom. Podaci ove ustanove pokazuju i da oko 350 pacijenata dnevno dolazi na terapiju zračenjem, a hemioterapiju primi oko 250 obolelih.

Na 80 odsto faktora rizika možemo da utičemo

Rak dojke je najčešći karcinom kod žena, jer svaka osma žena dobije ovu bolest. Dr Milan Žegarac podseća da svake godine oko 4.200 žena oboli u Srbiji od ove vrste raka, a bitku sa bolešću izgubi oko 1.600 žena. Najvažnija je prevencija i rano otkrivanje oboljenja.

– U preventivne mere spadaju izbegavanje stresa, redovan san, bavljenje fizičkom aktivnošću. Na 80 odsto faktora rizika možemo da utičemo, gde spadaju gojaznost, korišćenje određenih hormonskih preparata nakon menopauze. Najvažnije je sprovesti preventivne preglede. Žene posle 30. godine jednom godišnje kada idu kod ginekologa mogu da urade i pregled dojki i ultrazvučni pregled, a posle 40. godine i prvu mamografiju. Ukoliko je nalaz snimanja dobar, onda se pregled ponavlja na dve do tri godine. Kada je reč o organizovanim skriningima, oni se sprovedu kod populacije od 50. do 69 godina i podrazumeva da se žene pozivaju na nivou opština na mamografiju. Snimke tada gledaju dva nezavisna radiologa i ukoliko postave sumnju na postojanje karcinoma, rade se dodatni pregledi – ističe dr Žegarac.

Nova bolnica između Deligradske i Bulevara oslobođenja

Podsećamo da je u nedavnom razgovoru za „Politiku” profesor dr Danica Grujičić, direktorka ovog instituta, istakla da ne sme više da se čeka na izgradnju novog objekta.

– Mislim da će u junu naredne godine krenuti izgradnja. Ove godine moraju da se reše neka pravna pitanja, da se raščisti teren, da se završi projekat. Lokacija za novu bolnicu je između Deligradske ulice i Bulevara oslobođenja. Posle korone je sve poskupelo, pa se sada procenjuje da će izgradnja koštati 520 miliona. U tu cenu smo uračunali i nabavku „proton bima”, odnosno zračenje onkoloških pacijenata česticama. Ono je manje štetno. Pored toga, preko kabineta premijerke Brnabić nam se nudi izgradnja objekta za hadronsku terapiju. Finansiranje toga bi išlo preko Evropske unije, što je fantastično jer pored terapije takvo postrojenje znači i razvoj bazične nauke i mogućnost da se visokokvalifikovani kadrovi zadrže u zemlji. Drago mi je da imamo punu podršku gradonačelnika Beograda Aleksandra Šapića, koji je već razgovarao s urbanistima o sledećim koracima oko našeg projekta – istakla je tada dr Grujičić.